

سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان کرمان
مرکز آموزش و پژوهش های توسعه و آینده نگری

گزارش سیاستی:

بررسی راهکارهای تحقق رونق تولید در بخش های مختلف اقتصادی استان کرمان

« از سری نشست های هم اندیشی اتاق فکر سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان »

گروه پژوهش و آینده نگری
مرداد ۱۳۹۸

تهیه کنندگان:
شهناز جهانگیری، علی اسدی

راهکار یا توصیه سیاستی شماره ۱: رصد و پایش وضعیت واحدهای صنعتی استان کرمان در سال ۱۳۹۸

در سال ۱۳۹۶ در ارتباط با رصد و پایش مسائل و مشکلات واحدهای صنعتی استان، عارضه یابی این واحدها توسط اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان انجام گردید. با توجه به جهش قیمت ارز در سال ۱۳۹۷ و تاثیر پذیری فعالیت تولیدی واحدهای صنعتی استان از افزایش ناگهانی قیمت ارز، ضرورت دارد به منظور تصمیم گیری بهتر و دقیق تر مدیریت استان در خصوص رفع موانع و مشکلات واحدهای تولیدی و انجام اقدامات مقتضی در راستای بهبود کسب و کار، آسیب شناسی و رصد و شناسایی مشکلات این واحدها مجدداً در سال ۹۸ در دستور کار قرار گیرد. در این عارضه یابی باید وضعیت سرمایه گذاری واحدها و تفکیک واحدها از نظر مقیاس و ظرفیت تولید (تقسیم بندی بنگاه ها به بزرگ، متوسط و کوچک) هم مشخص گردد.

راهکار یا توصیه سیاستی شماره ۲: تعیین مزیت نسبی و رقابتی رشته فعالیت های اقتصادی استان با هدف تخصیص

بهینه منابع سرمایه گذاری

در حال حاضر ۶۰ درصد از بنگاه های تولیدی استان تعطیل و نیمه تعطیل هستند. برخی از این صنایع در شرایط موجود به دلیل افزایش هزینه های تولید برای ادامه فعالیت با مشکلات زیادی مواجه هستند، اما این صنایع به دلیل وجود مزیت نسبی با حمایت های مناسب دولتی از جمله تامین نقدینگی می توانند به فعالیت خود ادامه داده و به رقابت بپردازند. از سوی دیگر برخی از صنایع فوق الذکر به دلیل عدم مزیت نسبی، حتی با اعمال سیاست های حمایتی و تشویقی دولت قادر به رقابت نبوده و فعالیت تولیدی آن ها موفقیت آمیز نخواهد بود و شاید بهترین راه حل برای کمک به این دسته از صنایع، تمهید برای واگذاری آن ها و یا ایجاد شرایط لازم برای تغییر ساختار و تکنولوژی تولید واحدهای مزبور باشد. بنابراین به منظور تصمیم گیری بهتر و اعمال سیاستگذاری مناسب برای مواجهه با وضعیت بنگاه های مشکلدار استان، لازم است مزیت نسبی و رقابتی رشته فعالیت های اقتصادی استان (۸۳ رشته فعالیت اقتصادی بر اساس طبقه بندی (ISIC۴) محاسبه و نتایج آن در جهت گیری و رویکردهای حمایتی و سیاستی، مبنای عمل استان قرار گیرد.

راهکار یا توصیه سیاستی شماره ۳: تشکیل کلینیک بهره وری

بخشی از مشکلات بنگاه های تولیدی در استان به پایین بودن بهره وری آن ها بر می گردد و این بنگاه ها در صورت ارتقای دانش و توان مدیریتی می توانند بهره وری خود را افزایش دهند. راهکار تشکیل کلینیک بهره وری می تواند خلاء موجود در مدیریت کیفیت و بهره وری صنایع به ویژه بنگاه های کوچک و متوسط را مرتفع نموده و فرهنگ استفاده از خدمات کلینیکی را نهادینه کند. مهمترین وظیفه این کلینیک، رصد وضعیت بنگاه های مشکل دار استان، ارائه مشاوره تخصصی و فنی، کمک به رفع موانع پیشرفت شرکت ها و بنگاه های اقتصادی استان و بهبود بهره وری آن ها است. در این راستا، پیشنهاد می شود ذیل ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی استان یک گروه ۹ نفره متشکل از ۳ نفر از مسئولان دستگاه های اجرایی استان (سازمان مدیریت و برنامه ریزی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت، اداره کل جهاد کشاورزی)، ۳ نفر از کارآفرینان موفق استان (صاحب تجربه در حوزه های صنعت، کشاورزی، خدمات) و ۳ نفر از دانشگاهیان (متخصص و صاحب نظر در حوزه های اقتصاد، مدیریت، صنایع) در قالب کلینیک بهره وری تشکیل و راهکارهای عملیاتی مناسب را جهت رفع موانع و ارتقای بهره وری بنگاه های اقتصادی مشکل دار در استان احصاء و ارائه نماید.

راهکار یا توصیه سیاستی شماره ۴: لزوم تهیه مطالعات فاز صفر پروژه های سرمایه گذاری

در طرح های اقتصادی موفق، تمامی عوامل موثر بر پروژه به دقت مورد بررسی و امکان سنجی مقدماتی قرار گرفته و در نهایت توجیه پذیری سرمایه گذاری برآورد می گردد. یکی از مشکلاتی که منجر به شکست در اجرای پروژه های سرمایه گذاری می شود، آن است که تمامی جوانب مثبت و منفی پروژه ها یا موقعیت سرمایه گذاری سنجیده نمی شود. یکی از راهکارهای پیشنهادی برای تضمین در موفقیت اجرای پروژه ها، تهیه مطالعات فاز صفر است که این کار با هدف تعیین میزان امکان پذیری و اجرایی بودن یک پروژه و اثر بخشی آن صورت می گیرد و مطالعات فاز صفر نقطه عطفی در فرآیند تصمیم گیری سرمایه گذاران است. در این راستا پیشنهاد می شود در هر یک از بخش های توسعه استان، مهمترین پروژه های سرمایه گذاری را احصاء و نسبت به انجام مطالعات فاز صفر این پروژه ها توسط دستگاه های ذیربط اقدام لازم صوت گیرد و در نهایت پروژه های شاخص و اولویت دار استان در بخش های مختلف اقتصادی در پکیج ویژه ای ارائه شود. تهیه این پکیج با هدف شناسایی عمومی و مطالعات امکان سنجی مقدماتی پروژه ها با رویکرد معرفی و ارائه اطلاعات سرمایه گذاری پروژه ها و جذب سرمای های بخش خصوصی است.

راهکار یا توصیه سیاستی شماره ۵: طراحی سامانه ویژه ای برای واگذاری واحدهای تولیدی مشکل دار بخش

خصوصی در استان

برخی از واحدهای تولیدی مشکلدار استان که در وضعیت تعطیل یا نیمه تعطیل به سر می برند، در صورت واگذاری به سرمایه گذاران جدید که از دانش و توان مدیریتی و مالی مناسبی برخوردارند، می توانند به شرایط مناسب برگشته و احیاء گردند. در این راستا، پیشنهاد می شود سامانه الکترونیکی با محوریت اتاق بازرگانی استان برای معرفی بنگاه های مشکلدار بخش خصوصی راه اندازی و اطلاعات آن در اختیار فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران جدید قرار گیرد. این سامانه می تواند کارکردی مشابه با واگذاری طرح های نیمه تمام متعلق به دولت و شرکت دولتی داشته باشد و بستری عملی برای فعال نمودن واحدهای مشکل دار و استفاده حداکثری از ظرفیت اسمی آن ها از طریق واگذاری و یا مشارکت باشد.

راهکار یا توصیه سیاستی شماره ۶: در اولویت قرار دادن تامین نقدینگی بنگاه های کوچک و متوسط استان

مشکل تامین نقدینگی یا همان سرمایه در گردش در حال حاضر یکی از بزرگترین مشکلات بنگاه ها و واحدهای تولیدی استان است. با توجه به افزایش چند برابری قیمت ارز در سال ۱۳۹۷ و بالا رفتن هزینه های تولید از جمله قیمت مواد اولیه، نقدینگی لازم برای ادامه فعالیت واحدهای تولیدی، چندین برابر افزایش یافته و بنابراین تامین این میزان نقدینگی در شرایط فعلی با سودهای بالای بانکی و عدم دسترسی مناسب به تسهیلات بانکی به راحتی مقدور نیست. بنابراین برخی از واحدهای تولیدی به دلیل عدم تامین سرمایه در گردش ناگزیر هستند ظرفیت تولید خود را کاهش داده که این مسئله منجر به تعدیل نیروی کار و کاهش تولید می شود. لذا از آن جایی که در شرایط موجود، به دلیل جهش قیمت ارز، شرایط تورمی موجود و ضرورت خریدهای نقدی، هزینه تامین مواد اولیه برای بنگاه های تولیدی بسیار گران شده و این مسئله نیاز بنگاه ها به سرمایه در گردش را تشدید کرده است، بنابراین به منظور حفظ تولید و اشتغال و در راستای حمایت از تولید بنگاه ها، بایستی تامین نقدینگی بنگاه های کوچک و متوسط در اولویت باشد.